

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Caput. I. De Tentationibus circa corporales Tribulationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

CAPUT I.

DE TENTATIONIBVS CIRCA CORPORALES TRIBVLATIONES.

II. **H**Æ præcipuè ex morbis & doloribus corporum oriuntur; quia verò aliquæ harum tentationum sunt omnibus infirmis communes, aliquæ propriæ ijs, qui speciali morbo laborant, ideo utræque discerni, & separatim proponi debent.

§. I.

Tentatio I. Circa molestias & dolores morbi.

III. **A** Natolia devota mulier cum gravi & diuturnâ feбри afflictâ, à confessario visitaretur, queritur eidem, importabiles sibi morbi & dolorum suorum molestias videri, atque adeò sæpe ad querelas & murmurationes contra DEUM & homines incitati; quæ ob causam remedium ab eo contra eiusmodi tentationes impatientiæ petit. Quæritur qualia sint suggerenda.

Responsio.

IV. Primò suadeat illi, ut Christi exemplum ob oculos ponat, nam in eo, ut Tertullianus l. de patientia rat, DEUS spiritum suum cum tota patientia collocavit. Hinc ipsemet per Jeremiam Thren. i. hortatur *O vos omnes, qui transitis per viam; attendite, & videte, si est dolor, sicut dolor meus.* Et si enim nullo unquam laborâsse morbo sciatur, meritò tamen vir dolorum & nostras infirmitates portâsse dicitur, quia tantum tam intenti fuerunt dolores, & cruciatus, quos in passionem pertulit, ut omnes dolores & tormenta Iesu

orum ac Martyrum longissimè superârunt, ut D. Thomas 3. p. q. 64. a. 6. probat, ut meritò æger hoc exemplum ob oculos habens ad seipsum cum Latrone dicere possit: *Nos quidem justè hac patimur, ipse vero quid fecit?*

V. Secundò illi suadeat, ut Sanctorum gravissimis & maximè diuturnis morbis afflictorum exempla ob oculos ponat, prout etiam priùs Author l. 3. de imit. lausit dicens: *Oportet te aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima.* Servulus mendicus teste Narulo l. 5. c. 4. toto vitæ suæ tempore Paralyti laborabat, ita ut movere se non posset, & tamen semper in novis accessionibus gratias DEO agebat unde & Angelorum cantus in morte audivit, & odore suavissimo fragavit. S. Clara per viginti octo annos gravissimis morbis afflicta, nullum sibi dolorem molestum fuisse confessa est, postquam ex S. Francisco Christi gratiam, id est, quanti faciendum sit pati pro Christo, agnovit, ut Surius in vita 12. Jul. refert. S. Lydvina continuis triginta octo annis, extraordinarijs morbis & doloribus sic lecto affixa fuerat, ut nec surgere, nec pede terram tangere potuerit, & tamen maximos à DEO favores eo tempore accepit, eodem Surio teste. S. Bona monialis cancro laborans, cum ubera vermibus scaterent, illorum unum, licèt ægrè, S. Dominico petenti porrectum, in gemmam primùm, sed mox ubi eum restitui petijt, in vermem iterum conversum vidit. S. Gertrudis, cum Christus ei unâ manu infirmitatem, alterâ sanitatem portans apparuisset, & optionem eligendi fecisset, respondit: *Unicum cordis mei desiderium est, ut non mea, sed tua voluntas fiat;* uti Rodriq. p. 1. tr. 8. c. 18. narrat; ubi

M

etiam

etiam de Abbate Benjamin testatur, quòd, etsi mor-
tos alios solo tactu curare à morbis sit solitus, seipsum
tamen à gravissima hydropis morbo nunquam curare
voluerit, visitantibus dicere solitus; orate DEUM
pro anima mea, de corpore nihil solliciti, quando
lud & sano mihi in re nulla unquam commo-
di. Quidni ergo seipsam alloquatur Anatolia; Poterit
isti, & istæ, & tu non poteris?

VI. Tertio illi saluberrimam S. Gregorij p. 3. p.
admon. 3. sententiam proponat: *Admonendi
agri, ut considerent, quanti sit muneris agritudo corpo-
lis, quæ & admissa peccata diluit, & ea, quæ ad
poterant, compefcit. Cui consentiens S. Basilius in
intern. 4. Morbi, ait, sepe flagella peccatorum sunt, &
bus nihil aliud agitur, nisi ut vitam in melius commo-
mus. Quare qui ejusmodi sunt, in veftas sibi acerbo-
ferre silentio debent, quandocunque se peccasse animo
vertunt, atque illum imitari, qui dixit: Iram Domini
portabo, quoniam peccavi ei: nec non vitam suam pro
dia emendare, & dignos poenitentia fructus edocere.
sic verificetur, quod S. Ambrosius l. 74. dixit: In-
firmitas corporis sobrietas mentis est: infirmitas virtutum
officina est.*

VII. Quarto illi ostendat, quàm magnum Donum
& beneficium sit agritudo & infirmitas corporalis,
quod facile intelliget, si meminerit morbos ligno-
rum à S. Joanne olim Apoc. 12. in medio civitatis Jeru-
salem conspecto, & duodecim fructus per menses
gulos afferenti comparari, quorum primus est partus
vivo animæ à peccatis. Secundus est mentis illuminatio
ad sui cognitionem obtinendam. Tertius, quòd
inam ad se redire faciat. Quartus, quòd virtutem pro-
bet, & faciat. Septimam passionem DEUM
DEUM
stimab-
num c-
probat-
merito-
dat in-
neque-
latis se-
VII
confid-
vel ad
tutis &
dij effi-
Petro
fias, &
spuati-
te julli-
& ad
S. Pet-
banu-
Chris-
re, &
liber r-
Unde
tibi d-
vult;
mori

bet, & perficiat. Quintus, quod animam possidere faciat. Sextus, quod electionis securitatem, præbeat. Septimus, quod Purgatorij loco fit. Octavus, quod passionem Christi suppleat. Nonus, quod ad DEUM recurrere faciat. Decimus, quod amorem infirmi erga DEUM probet. Undecimus, quod præmium inæstimabile mereatur. Duodecimus, quod consolationum cælestium causa sit; qui omnes fructus fusiùs probati videri possunt in Instruct 3. fol. 224. Unde merito senex quidam infirmo dixit: Cùm Dominus dat infirmitatem, donum ad eò pretiosum confert, ut neque si centum quispiam annis pro eo seruiret, gratum satis se exhibuisset.

VIII. Quintò jubeat eam divinam Providentiam considerare, hunc morbum ex altissimo fine, scilicet vel ad paternam correptionem; vel ad honorificam virtutis & amoris probationem immittendam, cujus meriti efficaciam pulchrè olim S. Clemens Pontifex à S. Petro didicit, cùm enim hic Sanctus à Barnaba conversus, & ad S. Petrum missus esset, atque ab hoc in disputatione cum Simone Mago sequenti die comparete jussus, ob eandem subito impedimento impeditam, & ad triduum dilatam vehementer doleret, audiit à S. Petro saluberrimam hanc doctrinam: *Gentiles turbantur, cùm non accidunt illis res ad votum; at nos Christiani, qui scimus, DEVM sapientissimè gubernare, & per suam providentiam moderari res omnes, in quolibet verum eventu in pace consistimus, & consolatione.* Unde & Blossius in fact, hortatur: Si voluntas DEI tibi dulcis est, quando ipse te sanum esse, & vivere vult; amara verò, quando te vult infirmum esse, vel morti, nondum plenè resignatus es, nondum habes

cor sat̄is rectum. Si vis, ut ipsum cor tuum jam
 sit curvum, subjunge illud in omnibus voluntati
 n̄æ, quæ semper recta est. Unicè opta, ut semper
 voluntas ejus in te fiat, & eadem voluntas sit summa
 consolatio tua. Quare hortetur Anatoliam, ut sequatur
 tem S. Augustini in Ps. 21. doctrinam applicet, &
 intelligat, Medicum esse DEUM, & tribulationem
 morbum esse medicamentum ad salutem, non periculum
 ad damnationem. *Sub medicamento ureris, secaris,
 mas, non audit Medicus ad voluntatem, sed audit
 sanitatem.* Melius enim est, teste S. Bernardo, fru-
 gi laboribus ad salutem, quàm incolumes remanere
 damnationem.

§. II.

*Tentatio II. Circa functiones ordinarias à morbo
 impeditas.*

IX. **O** Nuphrius Religiosus, & zelosus admodum
 Operarius in vinea Domini contracta a
 gris, quos visitaverat, calidâ febrî, omnes quibus
 reliquas morbi molestias, & dolores cum magna
 patientia supportat, hac unica tamen ex causa periculosa
 cilem sibi morbum accidere fatetur, quòd salutem
 marum non invigilare, & confessionibus audientibus
 aliisque suis functionibus vacare non possit. Quo-
 tur, quomodo hæc ei tentatio eripienda sit?

Responsio.

X. Primò illi in memoriam revocet, quid S. Au-
 gustinus l. 12. de catech. rud. sapienter advertit
 cens: *Ignoramus, meliusne sit id, quod vellemus facere*

an illud omittere? & si quidem id faciamus ex sensu
 voluntatis nostro, non est, cur nobis magnopere de re fa-
 cta gratulemur, sed tunc solum, si eam fecerimus, ut
 inde placeremus DEO; æquius est enim, ut nos ejus, quàm
 ut ille nostram sequatur voluntatem. Nemo sanè melius
 ordinat, quid agat, nisi qui paratior est non agere, quod
 divinà potestate prohibetur, quàm cupidior agere, quod
 humanà cogitatione meditatur.

XI. Secundò illi narret, quid magnus ille & illu-
 minatus admodum Asceta Avila to: 2. Epist. ad ægro-
 tum quendam Sacerdotem scripserit in hæc verba: Non
 cogitare debes agrotus, quid faceres sanus, sed contentus
 esse; ut, si DEO placeat, sis infirmus. Et, si tu, quod
 spero, facis, purè quaris DEI voluntatem, quid tuà
 interest, sanusne sis, an ager? quandoquidem ipsius
 voluntas totum nostrum bonum est.

XII. Tertio illi referat, quid si Balthasar Alvarez
 cui idem ferventi operatio ægotanti, & conquerenti,
 quòd ob morbum non orare, nec factum facere, nec
 confessiones audire, aliàque munera, quæ sanus præ-
 stiterat, obire possit, responderit, nempe pluris face-
 re DEUM, quòd quis eum per mentem sustineat,
 ac tulerit, quàm quòd in hujusmodi ministerijs per in-
 tegrum annum illi serviat. Et rectè, cum enim DEUS
 vult Religiosum agrotare, nihil ille tunc facere po-
 test, quod ejus Divinæ Majestati magis placeat, quàm
 tolerare bene, quod ille mittit, & propterea, quia ille
 mittit. Id quod etiam S. Chrylostomus confirmat,
 asserens, S. Job plus placuisse, quando dixit: sicut Do-
 mino placuit, ita factum est, sit Nomen Domini be-
 nedictum, quàm meruerit omnibus suis eleemosynis,
 quas sanus & dives fecerat; cui consonat etiam S. Bo-

naventura l. 2. de perf. relig. c. 36. dicens: *Perfessus est adversa tolerare patienter, quam bonis operibus insudare.*

XIII. Quartò eidem ostendat, quòd, cum per functiones illas, quas per morbum omittere cogitur utique nihil aliud intendat, quam laudem & gloriam DEI, hunc ipsum finem efficacius, & copiosius tenere possit, si in morbo DEI voluntati perfecte resignet, cum nulla DEO major gloria obtingere possit, quam si homines eum ut supremum Dominum agnoscant, & venerentur, ideòque sanctissimam voluntatem semper & ubique cum magna perfectione adimplere studeant; si ergo DEI voluntati ut nunc ægrotet, ut per morbi tolerantiam promovenda DEI gloriam, quidni æquè libenter nunc in lecto ætius jaceat, & suspiret, quam in confessionali sedulo aut per civitatem discurret?

XIV. Quintò illi exemplum S. Pauli proponat, in medio prædicationis, cursu, cum Ecclesia vel maxime ejus operam indignisset, in carcere per totum biennium detentus est. Imò magis exemplum ipsius Christi, qui, cum per triginta annos, quibus vitam precoriam egit, haud dubiè totum modum convertere potuisset, cum summa tamen quiete omnes ejusmodi functiones ad salutem animarum procurandam deestè pertinentes omisit, quia hoc æterno Patri magis placere advertit; quidni ergo & ipse, qui neque Ecclesie tantopere necessarius est, ut S. Paulus; neque tantopere salutem animarum procurare potest, Christus, ob idem DEI placitum ordinarias suas functiones, intermittat? maxime cum ipsas morbi molestias & dolores pro ijs, quibus prodesse cupit, offerat?

que efficacius fortè eorum commodum promove-
ris, quàm per consuetas suas functiones possit.

§. III.

Tentatio III. Circa lucrum temporale à morbo im-
peditum.

XV. **G**ervasius honestus civis & opifex gravi &
diuturno morbo laborans, visitatus à suo
confessario, & interrogatus, an non tentationem a-
liquam in morbo tam longinquo fuisset expertus?, re-
spondet, hac unica de causa morbum sibi admodum
molestum esse, quòd lucrari hoc tempore nihil possit,
cum tamen tale lucrum ad se, familiamque susten-
tandam summè sibi sit necessarium. Quæritur quo-
modo contra talem tentationem muniendus sit?

Responsio.

XVI. Primò illi ostendat, quòd, cum ex ipsa mor-
bi quantitate & diuturnitate à DEO, permessa, cla-
rè cognoscat, nolle DEUM, ut ijs pecunijs, quas in-
terea lucrari potuisset, fruatur, hoc ipso illas non ap-
petere, atque adeò nec tritari ob earum carentiam
debeat, sed in sola DEI ordinatione acquiescere, fir-
missimèque sibi persuadere, quòd DEUS utiliorem
ipsi talem carentiam fore cognoverit, atque adeò ex
singulari affectu paterno permiserit. Quod confir-
mans D. Hieronymus ep. 12. *Melius est, inquit, rem
familiarem minui, quàm salutem animæ perire. Me-
lius est amittere, quod, velimus, nolimus, aliquando
perituum est ac Sponte dimittere, quàm id amittere. id
est, DEUM, pro quo omnia dimittenda sunt.*

M 4

XVII.

XVII. Secundò eidem in memoriam revocet commune Patrum Spiritualium axioma, quo dicitur *Lucrum, quod propter virtutem dimittitur, per virtutem melius recuperatur*: horretur proin, ut & impletur lucrum, quod sanus obtinere potuisset, ex amore DEI & desiderio se plenissimè ejus sanctissimæ voluntati conformandì libenter dimittat, nec dubitet, DEUS (si quidem ad ejus utilitatem conducere viderit) abunde compensaturum, uti ex S. Jobi exemplorissimè colligi potest, qui, quia rapinam bonorum suorum patienter sustinuit, omnia postea duplicatè honore recepit.

XVIII. Tertio eidem ostendat, quanta cum cunctis creaturæ licitudine & providentia DEUS volucres, pisces, feras, aliásque animantes enutriet; quanto magis ergo hominem, propter quem hæc omnia creatura suâ providentiâ sit destitutus, uti Christus sicut dicitur Matth. 6. *Respicite volatilia cæli, quoniam non curant, neque metunt, neque congregant in horrea; tamen Pater vester cælestis pascit illa; nonne vos magis pluris estis illis? Considerate lilia agri, quomodo crescunt, non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua comparatus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, DEUS sic non destitit, quanto magis vos modica fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? hæc enim omnia Genesius inquit, scit enim Pater vester, quia his omnibus solliciti digetis. Querite ergo primùm regnum DEI, & hæc omnia vobis adiciantur.* (quod fiet, si semper voluntas, & beneficium eius quaeratur, & impleatur) & hæc omnia adiciantur vobis.

XIX. Quarto ei ostendat, quòd, etiamsi istam sollicitudinem foveat, & dies, noctesque continuet, non modò nihil de lucro illo obtenturus, sed potiùs eidem acquirendo plurimùm obfuturus sit, cùm nihil Deo magis displiceat, quàm diffidentia de ipsius bonitate & auxilio concepta, atque adeò, sicut olim propter similem diffidentiam à Moysè, & reliquis Israëlitis conceptam eosdem ab ingressu in terram promissam prohibuit, ita ipsum quoque propter similem causam lucro sperato sit privaturus. Ut nihil dicatur de aliis damnis, quæ ipsi talis sollicitudo afferet, nam & morbi molestias augebit, non modicè, & ab oratione aliisque piis exercitiis multùm impiedietur, & in gravem animi pusillanimitatem non sine grandi animi afflictione incidet. Hortetur ergo, ut potiùs jactet curam suam in Domino, sibi que dictum putet, quod aliquando Christus piæ cuiusdam Virgini dixit, Esto tu sollicita pro me (mihi fideliter serviendo) & ego ero sollicitus pro te, omnia necessaria abunde providendo.

§. IV.

Tentatio IV. circa molestias à morbo aliis sanis creatas.

XX. **I** Acobe pia & devota Virgo advertens Parentes suos tam graves pro ipsa sollicitudines generere, tamque grandes pro morbi curatione impensas facere, vehementer affligitur, quòd tantas ipsis morbo suo molestias creet; nec illis solùm, sed aliis etiam, qui ipsi servire in morbo, & omnia necessaria subministrare sunt jussi. Quia ergo hanc suam tentationem Confessario suo aperuit, quæritur, quomodo eam solari

solari, & contra prædictam tentationem armare debeat?

Responsio.

XXI. Primò illi ostendat, hoc esse quoddammodo Parentes, & illas, quæ ipsi serviunt, judicare quasi modicam charitatem erga Deum & proximos haberent, minùsque se voluntati divinæ conformari nõssent; si enim de his meliorem, ut decet, opinionem haberet, facilè sibi persuasuram, quòd & parentes & ministrantes voluntatem DEI Sanctissimam, perinde ut illa consideraturi, & approbaturi atque adèò felices se judicaturi sint, quòd occasionem habeant, suam erga DEUM & ipsam, charitatem demonstrandi.

XXII. Secundò illi demonstrer, quòd, etiam nec parentes, nec ministrantes suum in hoc facere officium, & cum patientia debita creatas sibi per hoc morbum molestias sufferrent, minimè tamen hoc sufficere debeat, quòd minùs ipsa voluntati divinæ accommodare, & hanc ipsam etiam illorum impatientiam aut indignationem velut non modicam concessionem & aggravationem morbi tanto majori cum patientia supportare debeat, quantò minus voluntariè se ejusdem causam peccato aliquo fuisse cognoscit.

XXIII. Tertiò ostendat illi, quòd, sicut, testatur Salomone, cùm placuerint Domino viæ hominum, etiam inimicos convertet ad pacem, ita pari modo si ipsa studuerit, magnam in omnibus morbi suis molestiis patientiam, ac conformationem cum divina voluntate demonstrare, & frequenter pro exhibitis sibi in morbo beneficiis & ministeriis gratias persolvere.

rogarique, ut creatas sibi molestias ignoscant, sperari meritò posse, quòd & eorum corda, tantæ submissionis & patientiæ exemplo emollienda, atque adèd magna cum charitate & patientia omnes impensas, aliâque obsequia ipsi exhibituri sint.

XXIV. Quartò illi ostendat, quid olim P. Balthasar Alvarez Societatis JESU Presbyter in discursu super quinque fontibus, ex quibus materia patiendi oritur, cum Maria Diazia devota Virgine habito dixerit, videlicet quartum fontem esse, quando advertimus parentes & cognatos nostros gravi afflictione, cujus tramen nos nulla causa fuimus, premi; tales enim tribulationes & dolores ipse similes bolo carnis nullum os habentis esse dicebat, cùm hoc ipso, quòd nulla nostra culpa intervenerit, totæ quodammodo in substantiam, id est, meritum nostrum convertantur. Hortetur ergo & ipsam, ut hanc doctrinam, animo suo bene imprimat, atque adèd hunc tam pinguem bolum cum magna aviditate sumere, & decoquere, id est, in suam utilitatem convertere studeat.

§. V.

Tentatio V. circa Podagra & Chiragra dolores.

XXV. **G**ervasius Senator, postquam diuturnos, gravissimòsque Podagræ ac Chiragræ dolores per aliquot annos tolerasset, frustra que plures Medicos & Medicinas in auxilium vocasset, tandem impatientiâ victus, Pastorem suum advocat, eique lamentabili voce queritur, se à morbo hoc propè ad insaniam adigi, neque parem esse, tantis doloribus
&

& cruciatibus amplius ferendis. Quæritur, quomodo contra hanc tentationem roborandus sit?

Responsio.

XXVI. Primò illi suadeat, ut exemplum Christi crucifixi ob oculos ponat, qui in manibus, pedibusque cum summo cruciatu perterebratus, & cruciatus est, quem quidem dolorem omnium, quem passus fuerat, gravissimum extitisse, ipsemet S. Beatrix & aliis personis revelavit, teste Ludolpho; ergo S. Franciscum Seraphicum, & S. Catharinam Senensem felices judicat, quòd Sacra Christi stigmata corpori suo impressa habuerint, & dolorem quem Christus in his membris passus est, similem leserint; quidni & ipse specialem sibi gratiam facturum existimet, si Christo quoad dolorem in his membris assimilari queat.

XXVII. Secundò illi exemplum simul, & modum à S. Gregorio Magno relictum proponat imitandum, qui in primis gravitatem suæ podagræ lib. 7. ep. 33. sic describit: *Ecce jam biennium propè expletur, quo lectulo teneor, tantisque podagra doloribus affligor, ut vix in diebus Festis usque ad horarum transspatium surgere valeam, & Missarum solemnia celebrare. Mox autem cum gravi cogor dolore decumbere, ut cruciatum meum possim interrumpente gemitu turbare. Qui dolor interdum mihi lentus est, interdum nimius; sed neque ita lentus, ut recedat: neque nimius, ut interficiat. Unde fit, ut, qui quotidie à morte sum, quotidie repellar à morte. Quo autem in medio fit usus, lib. 7. epist. 25. his verbis describit: Podagra doloribus torqueor, qui & mihi, & vobis*

dispariter nocivi sunt. Inter quos quid aliud debemus, nisi nostra delicta semper ad memoriam revocare, atque omnipotenti DEO gratias agere? quoniam qui ex carnis blandimento multa peccavimus, ex carnis afflictione purgamur. Sciendum quoque nobis est, quia pena presens, si animum afflicti convertit, finis est culpa precedentis; si autem ad timorem Domini minime convertit, initium est pena sequentis. Curandam igitur est, ne de tormentis ad tormenta transeamus.

XXVIII. Tertio ostendat, quam beatos se sancti Martyres iudicant, si pro Christo vincula in manibus & pedibus portare potuerint, ita ut S. Chrysost. hom. 8. in epist. 5. Pauli ad Eph. dicere ausus sit: Si quis mihi daret totum caelum, aut Pauli catenam, ego istam preferrem. Si quis me apud Superos collocaret cum Angelis, aut cum Paulo vincto, eligerem carcerem & vincula. Nihil est melius, quam mala pati pro Christo. Non tam beatum existimo Paulum, quod raptus sit in tertium caelum, quam eum censeo beatum propter vincula. Mihi est optabilius, mala pati pro Christo, quam honorari pro Christo. Hoc est gloria, quae omnia superat. Cum ergo & Gervasius à podagræ & chiragræ morbo velut vinculis in manibus & pedibus sit constrictus, an non se quoque felicem iudicare debeat, si hæc non coactus propter sua peccata, sed voluntarie ex amore DEI, desiderio Christo se conformandi libenter patiatur.

XXIX. Quarto ei in memoriam revocet, quoties viderit, vel etiam omnino expertus sit, amantes in signum amoris ad eum manus comprimere, ut ferè præ dolore exclamare cogantur, & tamen hanc compressionem libenter

libenter, & cum voluptate tolerati, eò quòd arde-
tis in comprimente amoris sit testimonium; et
ergo non & ipse à Deo per chiragram præmi patiat
cùm compressio hæc multò certius sit signum amoris
divini erga ipsum concepti. Ita certè jam olim Chri-
stus B. Baptistæ Veranæ (ut p. 4. Chron. Franc. l.
c. 24. videre est) revelavit dicens: *Recordare, ma-
gis me tibi ostendisse signum amoris, dum te afflic-
quàm dum te tenerem arctè in ducissimis brachiis,*
autem non jucundum accidat, in brachiis Christi
& multò magis in pectore per amorem quiescere
certè S. Chrysofomo teste, nihil tam præclarum
ad gloriæ rationem & fiduciæ, quàm à DEO diligere
& ipsum diligentem tanquam Deum diligere.

XXX. Quintò denique eidem natret, quid dicitur
Septimus Severus Imperator fecerit, dixeritque;
enim podagrâ laboraret, & ob id à quibusdam, qui
illius Antoninum Imperatorem dixerant, irrever-
ter tractaretur, lecticâ se in tribunal deferri iussit,
tatisque contemptoribus, eosdem securi percussit.
Cùm verò illi suppliciter procumbentes veniam pet-
peterent, nunc tandem inquebat, intelligitis, non
pedes, sed caput impetare. Idem ergo & sibi im-
plicet Gervasius, meminèritque; non pedes, sed
caput regnare, & bona multa præstare in hominibus
uti sapienter indicavit Petrarcha l. 2. Dial. 84. dicens
*Ad alia, si nescis, altiora officia natus es, quæ, si capere
non egrotat, exequi nil prohibet. Studere licet ar-
ingenuis, dare operam pietati; Servare iustitiam
fidem; fragile corpus & fugacem mundum spernere;
odisse vitia, amare virtutes, colere amicitias, con-
patriam juvare: hæc sunt viri boni munimina, quibus
pedibus loci est?*

§. VI.

Tentatio VI. circa Calculi dolores.

XXXI. **P**rotasius civis honestus, & pius adeò graviter per calculum & arenam in vesica latentem cruciatum se fatetur, ut præ dolore nil pium cogitare, nil orare, nil homine dignum agere queat, sed solùm gemere, eiulare, miserùmque suum statum deplorare cogatur. Rogat proin Pæstorem suum, ut consilium, remediùmque suggerere dignetur, quomodo se in tantis doloribus solari, & contra impatientiam defendere possit. Quæriter, quale remediùm illi sit suggerendum?

Responsio.

XXXII. Primò illi demonstret, quàm benigne & amanter Deus cum illo agat, dum, sicut Nautæ, ut navim contra ventos defendant, & feliciùs ad portum deducant, arenâ & lapillis onerare solent, ita & DEUS lapillis & arenâ vesicam illius implevit, ut tantò securior à ventis tentationum viveret, & certius ad portum æternæ felicitatis perveniret; neque enim, ut Blossius c. 8. inst. spir. ait, certius electionis divinæ signum habetur, quàm si quis tribulationem patienter, humilitérque propter DEUM sustineat; illa enim est pretiosus annulus, quo DEUS sibi animam desponsat, uti DEUS olim S. Gertrudi ostendit; cujus annuli gemmam pretiosam proinde calculum suum esse, sibi persuadeat Protasius.

XXXIII. Secundò illi ostendat, quod, sicut arena olim apud Veteres erat theatrum, in quod ascendebant ii, qui certando fortitudinis laudem & præmium obtinere cupiebant, quibus proin in signum

gnum obtentæ victoriæ calculus candidus offeretur; ita Deum ex speciali benevolentia arenam illi præparasse, in qua præclaram contra impatientiam, marationem, aliâque ejusmodi vitia in morbis præcipuè committi solita præliandi occasionem habebit. Studeat proin fortiter certare, ut mereatur candidum illum calculum, de quo DEUS apoc. 2. dixit: *Procenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.* Quæ verba explicans D. Ambrosius, potest, inquit, per calculum, noménque in eo scriptum, beatitudo cœlestis Patria designari; ut per calculum significetur cœlestis Patria, per nomen autem scriptum beatitudo cœlestis Patria figuretur, hoc nomen nemo scit, nisi qui accipit; quia, quantum ad beatitudo cœlestis, nemo scire valet, nisi qui ad cœlestis Patriam pervenire meruit juxta illud Isaiæ 64. c. *non vidit, DEVS absque te, quæ præparasti, exspecta tibus te.*

XXXIV. Tertio illi ostendat, quod, sicut greges ut securiores per aëra volent, & contra insidias arum rapacium, ventosque vehementius flantes se debent dant, arenam devorant, per quam graviores redolentur: lapillum autem in os recipiunt, ne clamore prodant; ita & DEUS arenam & lapillum in ventum immiserit, ut ipsum contra ventum elationis, & insidias Diaboli tantò fortius protegat; certè experientia diuturnâ compertum est, ejusmodi calculolas Persecutiones à multis tentationibus, quibus sani subiecti fuerant, per immisum calculum aut arenam fuisse liberatos.

XXXV. Quarto illi in memoriâ revocet, quod

S. David Ps. 93. dixerit : *Secundum multitudinem dolorum, consolationes tue latificaverunt animam meam.*
 Cum ergo, Plinio teste, omnium morborum gravissimi & asperissimi cruciatus & dolores sint ij, qui per calculum excitantur, meritò sperare poterit, majores quoque tum in hac, tum in altera vita consolationes ei conferendas esse, si patienter dolores hos sustineat, & cum Christi doloribus uniat; sic enim implebitur illud S. Pauli 2. Cor. 1. *Sicut abundant passiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra.* itaque soletur se illâ Siracidis c. 1. sententiâ: *Vsque intempus sustinebit patiens, & postea redditio jucunditatis.*

XXXVI. Quintò eidem suggerat, quòd sicut o-
 lim accusatis liberatio per album calculum conferebatur, ita & ipse per hunc suum calculum non tantùm à culpa & pœna æterna peccato debita, sed etiam temporali Purgatorij magna ex parte absolvatur; idcirco enim, teste S. Gaudentio Brixie Episcopo, *pudicè conversantem, nunc tribulationum & agritudinum flagello castigat, ne in illo sordium aliquid futurus ignis inveniat, sed ut per exiguas plagas brevissimi temporis, ab omnibus purgatus maculis securior ad æternam vitam & requiem migrare mereatur.* Si ergo S. Stephano lapides torrentis dulces fuerunt, quia vidit cœlum apertum, & JESUM stantem à dextris virtutis DEI, quasi Judicem ab omni reatu absolventem, & quasi Præmitaorem beatitudinis promissæ coronam offerentem, quidni & ipse Protasius calculos suos simili consideratione & promissione dulces, gratosque efficere queat?

Tentatio VI. Circa Famis molestiam.

XXXVII. **O**svaldus pauper Rusticus & multorum liberorum Pater, ortâ ingenti sterilitate & annonæ caritate, ad eò gravi ob inopiam suam premitur, ut non nisi modicum panis asperitatem vix ad vitam sustentandam sufficientis tam ipse, quam liberi pro quotidiano victu habeat; ex quo non dicè à pusillanimitatis, tristitiæ & desperationis tentatur, & agitur. Quæritur, quomodo concilium armandus sit?

Responsio.

XXXVIII. In primis illi narret, quid olim Cælestis Novitio cuiuspiam asperitatem Ordinis sui diffinitè ferenti suaserit, ut scilicet omnem asperitatem in sanguinem lateris sui intingeret, sic enim petrus panis durus & asper dulci liquori immersus, dum ipse ac mollis, ac cum voluptate comestibilis efficitur, ita & quamcunque ipsius asperitatem cum asperitate Christi passionibus collatam facile emollitum, ac speciali difficultate supportatum iri; *parva enim mensura, si recordemur, quid biberit ad patibulum, quæ vitat ad cælum*, ait Cassiodorus. Nec servus famem suam modicam sentiet, qui famem Domini quinquaginta dierum spatio toleratam perpendit.

XXXIX. Secundò eidem narret, quid olim invitando Monacho contigerit, quòd nempe, cum in culo delicatè olim nutritus, crassiores in Monasterio appositos cibos comedere se non posse putaret, quòdam S. Petrus, & Honoratus, qui olim Abbas

Monasterij fuerat, in refectorio tempore prandij apparuerint, & de pyxide, quam in manu habebant, cuius Religioso, excepto Rabando, succum aliquem super olus in scutella appositum effuderint, iterumque disparuerint. Cùm ergo Rabandus curiositate ductus, modicum de scutella assidentis rapuisset, & gustasset, tantum in eo dulcedinis sensit, ut nihil tam dulce, gratumque unquam gustasse affirmaret, & deinceps omnes, quantumcumq; inspidos & crassos cibos libenter comederit. Hortetur ergo Osvwaldum, ut & ipse similem succum imponat pani suo aspero, id est, voluntatem & providentiam divinam omnia sapientissimè disponentem, & in majus bonum hominum ordinantem consideret, & haud dubiè contentissimus erit aspero pane suo, Deumque pro tam paterna dispositione benedicet, & laudabit.

XXXX. Tertio ei in memoriam revocet, quàm multi olim Eremitæ voluntariè tam tenuem victum elegerint, soloque pane & aqua per multos annos contenti vixerint; certè S. Paulus Eremita ipse factus est, sexaginta annis quotidie à corvo dimidium panem suis allatum, quo proin solo, & modicæ aquæ haustu ipse se pavit, vitamque conservavit; quidni ergo & ipse modico suo pane ob amorem & voluntatem DEI contentus vivere, Dei que ordinationi acquiescere possit.

XXXXI. Quarto illi ostendat, quemadmodum illi, qui ad splendidas nuptias aut opiparum convivium invitati sunt, ultro domi à vilioribus cibis abstinere, ut majorem sibi famem concilient, & tantò jucundiùs, avidiusque meliores escas degustare queant; ita & ipsum libenter in hac vita modico tempore famem pati debe-

re, ut in altera vita tantò suavius & copiosius celestibus olim cibus, deliciisque frui possit.

XLII. Quintò illum meminisse jubeat, quòd Christus olim Apostolis Jo. 4. dicentibus: *Rabbi munda: responderit, nempe: Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus.* Idem ergo & ipse dicat, & cum DEUS corporalem cibum subtrahat corpori, mentem saltem spiritali cibo voluntatis divinæ tantò abundantius pascat; nec dubitet, quin suavissimè sit eo reficiendus, ipsamque corporis famem faciliùs toleraturus. Sic certè S. Columbanus se solatus est, cui, cum Diabolus vasculum quæ quotidie ab alio Monacho apportari solitæ extitisset, nihil aliud dixit, quàm hæc verba, *Benedictus DEUS meus, quòd dignetur servum suum longè jejunio probare.*

XLIII. Sextò eidem suadeat, ut providentiam DEI in irracionales creaturas per alimentorum provisionem tam abundanter ostensam consideret, & inde colligat, DEUM multò magis homini, propter quem illa omnia creata sunt, necessarium victum negaturum, nisi hîc & nunc ob altissimas causas mem & inopiam magis ei utilem fore judicaret; quiescat ergo tam paternæ providentiæ, jactantem omnem curam & sollicitudinem suam in Domino certò confidat, quòd, sicut jam olim frequentè prosperitati maximæ summa abundantia successit, ita & DEUS, si ad majorem gloriam suam, hominum salutem expedire judicaverit, facillimè possit, fortunam auferre, sicque verificare illud Ps. 144. *Omnia in te sperant Domine, & tu das escam illis in tempore opportuno; aperis tu manum tuam, & implet omne animal benedictione.*

§. VII.

Tentatio VII. Circa mortis timorem.

XLIV. **C**Assianus Maritus plures habens soboles, & uxorem admodum charam, denunciato mortis periculo, in gravem tristitiam & tentationem incidit, tum quòd uxorem & liberos tantopere dilectos deferere: tum quòd in flore ætatis vitam abruptum cogatur, nec partis tanto labore bonis frui possit. Quæritur, quomodo armandus sit contra ejusmodi tentationem?

Responsio.

XLV. Inprimis illi ostendat, quòd, cùm omnibus hominibus semel statutum sit mori, nulla melior hora ad mortem eligi queat, quàm illa, quam sapientissima Dei Providentia cuique homini destinavit; si ergo sanguinem missuri illud tempus ad Phlebotomiam eligimus, & optimum credimus, quod Medici & Astronomi, qui tamen falli possunt, assignarunt, quantò magis animam emissurus, illam horam & diem aptissimum esse pro hoc fine credet, quem DEUS infallibilis & sapientissimus ei præscripsit. Quam totam doctrinam præclare confirmans S. Cyprianus l. de morte, *meminisse, inquit, debemus, nos non nostram, sed Dei facere debere voluntatem, secundum quod nos Dominus quotidie jussit orare. Quàm præposterum est, quàmque perversum, ut, cum DEI voluntatem fieri postulemus, quando evocamus nos, & accersit de hoc mundo DEUS, non statim voluntati ejus imperio pareamus.*

XLVI. Secundò illi demonstret, quòd, si semel hora mortis illi decreta sit, velit, nolit, mortem

tem obire debeat; an non ergo confultius erit, in necessitate virtutem faciat, & cum magno suo merito, & speciali Dei beneplacito promptè & libenter mortem acceptet de manu Dei, quàm ut cum repugnantia eandem obcundo, graviolem sibi illam accipiat, ingens meritum amittat, & pœnas etiam gatorii graves sibi accersat. Ita sanè jam olim S. Chrysostomus super c. 10. Matth. dicens: *voluntarium, quod futurum est necessarium: offerimus DEO pro munere, quod pro debito tenemur reddere.* Certè P. Petrus Faber è Societate JESU mortem apparetis cuiquam dixit, se specialem pro ream gloriam in cœlo obtinuisse, quod mortem obedientia obièrit.

XLVII. Tertio illi significet, quid memorat S. Cyprianus l. c. dixerit: *Quod interim morimur ad immortalitatem morte transgredimur: nec potest aeterna succedere, nisi hinc contingeret exire: non exitus iste, sed transitus, & temporali itinere decedimus ad aeterna transgressus. Quis non ad meliora festinat, quis non reformari & mutari ad Christi speciem, & ad coelestis gratia dignitatem venire citius exoptat? Est in mundo diu velle remanere, quem mundus elat, quem saeculum blandiens, atque decipiens, & cebris terrena voluptatis invitat: Porro cum mortem oderit Christianum, quid amas eum, qui te odit, non magis sequeris Christum, qui te redemit, & dicit? Merito ergo S. Bernardus ep. 105. monet: *ne mortem, etsi non effugere, certe vel non timere.* Iustus quippe mortem, etsi non cavet, non tamen perterritus. Denique si morte preoccupatus fuerit, in refrigerio. Hoc certè Conradus S. Dominici Discipulus, &*

undero l. I. Schism. Anglic. agnovit, dum morituro
 ad adstantes dixit: Scitote, Fratres, quòd mori-
 & libenter, quia in fide Christi, & Ecclesiæ: li-
 cum re-
 ter, quia cum bona conscientia, & in DEI gratia:
 i illam es-
 fiducialiter, quia spero, me in gaudium Domini
 etiam pro-
 curaturum: hilariter, quia in requiem Domini pro-
 olim fru-
 pero.

XLVIII. Quartò ei ostendat variis rationibus &
 similitudinibus, quòd mortem libenter appetere de-
 beat; an non enim anima in corpore tanquam in car-
 cere, & in exilio habitat? cur ergo non libenter ac-
 ceptet mortem, quæ carceris januam aperit, & vin-
 cula dirumpit, ut in patriam omni deliciarum gene-
 re abundantem transire possit? an non sponsa pere-
 grè profecta desiderat amplexus & præsentiam sponsi?
 an non operarius gaudet abire ex vinea in domum
 Patris-familias, ut denarium diurnum accipiat? an
 non ipsa jumenta magis cursum accelerant, & ele-
 menta velocius moventur, si propria stabulo vel
 centro comperiuntur? an non miles desiderat manu
 mitti, & partâ prædâ cum gaudio & securitate frui?
 Hoc ipsum S. Chryostomus hom. 46. de temp.
 sequentibus similitudinibus declarat: *Omnibus labo-*
rantibus dulcis est finis. Viator libenter interrogat,
ubi est mansio? Mercenarius frequenter cogitat, quan-
do annus completur. Agricola semper tempus messis
expectat. Negotiator die ac nocte theca sua discutit ra-
tionem. Mulier pragnans semper de decimo mense co-
gitat. sic & servi Dei libenter de consummatione sæculi
requirunt; scriptum est enim, ubi est thesaurus tuus,
ubi est & cor tuum.

XLIX. Quintò eripere illi conetur sollicitudinem

de conjugē & liberis, ostendendo, quòd omnē
latiam, quòd ex illis hactenus percipiebat, aut de-
ceps sperare poterat, infinities melius in DEO frui
perturus: Sed & in cœlo plùs ipsis prodesse precibus
suis possit, quàm in terris profuerat. Imò & De-
illos suâ providentiâ non sit destitutus, utpote
corpus & animam illis dedit, atque aded potiori
quàm ipse, Pater dici meretur, & haud dubie
tris officium perfectissimè implebit. Hortetur ergo
ut omnem sollicitudinem projiciat in hunc Patrem
quoniam ipsi erit cura de Filiis, & uxore.

L. Sextò amorem quoque bonorum relinqu-
dorum eripere eidem studeat, ostendendo, quòd
meliorem substantiam in cœlo repositam habeat,
dicetur illi: *Veni, ego ostendam omne bonum tibi.*
ergo Christiani olim, teste S. Paulo Hebr. c. 10. rap-
pinam bonorum suorum cum gaudio susceperunt,
quia cognoverunt, se habere meliorem & manentem
substantiam in cœlo asservatam; quidni & ipse ob-
mitem causam bonorum suorum rapinam æquillimè
& exultante animo acceptet, & cum S. Paulo contra
terrena arbitretur ut stercora, non ut Christum de-
taxat, sed DEUM, ejusque visionem lucratur.
Præterea quòd hæc ipsa terrena bona non tenentur
perdere, sed secum auferre possit, si videlicet ea
ta DEI voluntatem dispensare, & per pauperum
aliorum piorum hominum manus in cœlum præ-
tere velit; ut aded causam non habeat, cur de
illorum amissione tantopere
doleat.

☉ (0) ☉

CAPIT